

Weidevogelbeschermingsgroep Westelijk Eemgebied

RESULTATEN-VERSLAG 2026

VWG nummer : **348**

eISSN nummer : **2950-533X**

Oktober 2026 – Ger-Jan van Loenen

Weidevogelbescherming

Dit jaar was ook weer een weidevogelbeschermingsjaar met onverwachte aspecten, zoals een zekere droogte. Het voorjaar van 2026 was uitzonderlijk droog en zonnig, met een lage neerslag in maart, april en mei, leidend tot een hoog neerslagtekort. Landelijk gemiddeld viel er in deze periode 111 millimeter neerslag, tegenover een langjarig klimaatgemiddelde (normaal) van 148 millimeter.

Het was toch een goed jaar voor de vogels, met name door de aanwezigheid van de plas-drassen en het kruidenrijke grasland.

In totaal is er met een "normale" predatie sprake van een stabilisatie van het succesvolle broedparen bij een klein lager aantal nesten in Westelijk Eemland.

We hebben in goede harmonie met elkaar en met de boeren/ grondbezitters samengewerkt. Meer dan de helft van alle Grutto's ter wereld broedt in Nederland. In ons gebied is er over de periode 2018 – 2024 sprake van een trendmatige stabilisatie met gemiddeld in totaal in Eemland ca 350 nesten en territoria.

Gerealiseerde activiteiten en waarvoor subsidie werd verkregen vanuit CE (Collectief Eemland)

1. Uitbreiding van het aantal plas-drass situaties;
2. Uitbreiding van de bestaande drone capaciteit en creëren meer effectiviteit;
3. Uitbreiding van kruidenrijk grasland met greppel plas-drass

Inzet van Drones

De inzet van de drones (in totaal 5 drones - warmte en ook RGB-camera's) was reeds eerder fors toegenomen en heeft zeker aanvullend bijgedragen aan meer effectiviteit bij het vinden van nesten. Er is sinds het voorjaar een nieuwe camera "Share 100M Pro V2", met als voordelen:

- Hogere beeldresolutie
- Betere beeldstabilisatie
- Soortherkenning mogelijk
- Geen last van vals posities

Toename zwaar beheer

We zien nu een stabiliserende trend bij de toename van het aantal broedparen op zwaar beheer. Wel vanaf 2025 een forse verschuiving naar zwaar beheer. En dan ook duidelijk minder broedparen op het reguliere weideland.

Aantal hectares weidevogelbeheer

Het legselbeheer omvat ca 553 ha en het zwaar beheer omvat ca 211 ha

Project kruidenrijk grasland

Dit project is nog steeds lopende.

Kruidenrijk grasland is over het algemeen veel beter voor weidevogels dan traditioneel eenzijdig raaigrasland. Geeft de volgende positieve effecten:

- **Meer insecten:** Door de grote diversiteit aan grassen, klavers en kruiden (zoals pinksterbloemen, boterbloemen en weegbree) wemelt duidelijk meer insecten. Dit is de belangrijkste voedselbron voor opgroeiende weidevogelkuikens.
- **Open vegetatiestructuur:** Een goede mix zorgt vaak voor een minder dicht en compacter gewas dan bijvoorbeeld monoculturen met veel gestreepte witbol.

Jonge kuikens kunnen zich hier makkelijker doorheen bewegen en te voet op zoek gaan naar voedsel.

- **Kans op overleving:** Onderzoek en praktijkervaring laten zien dat de overlevingskans van kuikens in kruidenrijk grasland aanzienlijk hoger ligt dan in regulier, intensief beheerd raaigrasland.

Naast kruidenrijk grasland ook voor een beter beheer:

- **Uitgesteld maaien:** Het land mag pas worden gemaaid nadat de kuikens vliegvlug zijn, zodat ze niet onder de machine terechtkomen.
- **Aangepaste bemesting:** met ruige mest in plaats van drijfmest.
- **Plas-drassen:** door een meer vochtige (moerasachtige bodem); inmiddels reeds in totaal Eemland 90 a 100 plas-drassen.

Aanvalsplan Grutto

Eemland geldt binnen het aanvalsplan Grutto als zogenoemd kansgebied

In de kansgebieden wordt gewerkt aan o.a. de volgende streefdoelen op termijn:

- Voldoende schaal in de vorm van minstens 1000 hectare open terrein met nauwelijks verstoord (opgaande gebouwen, begroeiing) en beperkte toegang in broedseizoen.
- Kern van minstens 200 hectare optimaal beheert weidevogelgebied (natuur of agrarisch).
- Minstens 1 hectare plas-dras per 100 hectare (tijdens broedseizoen), met aangrenzend kruidenrijk grasland.
- 50% kruidenrijk grasland

Dit alles om het aantal broedparen en de overlevingskansen van jonge grutto's en andere weidevogels te vergroten

Onderstaand de resultaten qua cijfers van het broedseizoen 2026

Aantal nesten per soort

	2026	2025	2024	2023	2022	2021
Kievit	122	106	159	161	170	168
Grutto	35	27	46	53	54	54
Scholekster	18	23	31	29	29	30
Tureluur	13	22	24	30	26	25
Totaal	188	178	260	273	285	277

Aantal territoria per soort - zwaar beheer**Totaal nesten en territoria**

	2026	2025	2024	2023	2022	2026	2025	2024	2023	2022
Kievit	140	152	103	89	133	262	258	262	250	303
Grutto	159	171	111	101	123	194	198	157	154	177
Scholekster	27	26	14	19	27	45	49	45	48	56
Tureluur	140	123	82	75	122	153	145	106	105	148
Totaal	466	472	310	284	403	654	650	570	564	684

Over het geheel zien we in 2026 in ons gebied een kleine toename van het aantal broedparen ten opzichte van het seizoen 2025. Dit dan binnen de territoria met een trendmatige verschuiving van legselbeheer naar meer broeden op zwaar beheer.

Dit is het meest duidelijk trendmatig te zien bij de grutto.

Ook door met name meer broeden op maisland van de kievit.

Totaal aantal nesten en territoria in 2024 was 570 en in 2025 was dit aantal 650.

En in 2026 was dit in totaal 654. Schommelingen tussen jaren zijn normaal.

Over de periode van de laatste jaren is er sprake van een redelijk grote stabilisatie.

Het jaar 2025 geeft een zekere trendbreuk aan tussen legselbeheer en zwaar beheer.

Dit als de doorwerking van de toename van het aantal plas-drassen

Verliezen per soort 2026 – vanuit de nesten

<u>Soort</u>	<u>ON</u>	<u>P</u>	<u>V</u>	<u>Totaal</u>
Tureluur	3	2		5
Grutto	1	2		3
Kievit	11	10	1	22
Scholekster				1
Totaal	15	14	2	31
% van totaal	41,38	55,17	3,45	

Legenda:

P en ON: Soort niet bekend PK:

Door vogel bijv. kraai of meeuw V: Verlaten

Verliezen per gebied 2026

<u>Gebied</u>	<u>ON</u>	<u>P</u>	<u>V</u>	<u>Totaal</u>
UT317AG Zuidpolder te Veld	11	6	1	18
UT317AC Noordpolder te Veld		3		3
UT317AE Maatpolder	1	6		7
Totaal	12	15	1	28

Predatie

De predatie in ons gebied was in 2026 iets hoger, nl. 15 % dan in 2025 met 17 %
Past binnen het gemiddelde over laatste 10 jaren van 15,8 %.

Weidevogelnesten zijn kwetsbaar voor predatie omdat de nesten open op de grond liggen. Daarnaast scharrelen de kuikens gedurende een maand zelf hun eten bij elkaar.

Hierdoor zijn weidevogellegfels meerdere maanden kwetsbaar voor predatie door bijvoorbeeld roofvogels, vossen en marterachtigen.

De predatiedruk op weidevogels neemt steeds meer toe in Nederland.

Om de populatie van de grutto in Nederland stabiel te houden, moet een volwassen broedpaar jaarlijks gemiddeld ongeveer 0,44 kuikens succesvol grootbrengen tot ze vliegvlug zijn. Wanneer we breder kijken naar de overleving over het hele broedseizoen, spelen de volgende wetenschappelijke normen en cijfers een cruciale rol:

- **Vliegvlugge jongen per paar:** Elk ouderpaar moet circa **0,44 vliegvlugge jongen** produceren om de natuurlijke sterfte onder volwassen vogels op te vangen.
- **Bruto Territoriaal Succes (BTS):** Dit is het percentage broedparen dat begin juni nog alarmerend gedrag vertoont (een indicatie dat ze nog levende kuikens hebben. Voor een stabiele populatie is een BTS van **minimaal 65%** nodig.
- **Nestsucces:** Om überhaupt tot levende kuikens te komen, moet daarnaast minimaal **40% van de nesten** succesvol uitkomen.

De gruttopopulatie in Nederland staat al jaren zwaar onder druk. Gemiddeld wordt momenteel slechts zo'n **7,5% van de kuikens die uit het ei kruipen één jaar oud**

. Dit percentage is veel te laag. De belangrijkste knelpunten waardoor kuikens de cruciale eerste veertig dagen niet overleven zijn:

- **Voedseltekort:** Door ontwatering en intensief beheer zijn er te weinig insecten (zoals muggen en vliegen), die essentieel zijn voor de jonge kuikens om te groeien.
- **Predatie:** Door een gebrek aan dekking en kruidenrijk grasland vallen de kuikens sneller ten prooi aan roofdieren (zoals vossen, roofvogels en kraaien).

Slot

We hebben in goede harmonie met elkaar en met de boeren/ grondbezitters samengewerkt. De bereidheid van de boeren in de Eempolders is groot te noemen. Allen daarvoor dank.

Oktober 2026 GJvL

